

Matěj Soukup: Školní vzdělávací program a mimořádně nadaní žáci
(oponentský posudek diplomové práce)

Nadaní žáci a péče o ně jsou bezpochyby jednou z priorit každého vzdělávacího systému. Je s podivem, že náš systém přesto, že prochází hlučně proklamovanou reformou, k této oblasti neprovádí žádnou rozsáhlejší evaluaci. Alespoň o ní nevím, i když nepochybuji o tom, že na specializovaných setkáních (dr. Vondráková), se tato situace řeší. Je to však skutečně jenom záležitost vybraného kolektivu odborníků. Státní správa a její politický dohled nemá o tuto problematiku valný zájem.

Je proto velmi prospěšné, že se odvážný mladý muž pokusil proniknout do problematiky koncepčních materiálů i tak zvaně odpovědných pracovišť a vyvinul značné úsilí pojmenovat věci pravým jménem.

Diplomant shromáždil podklady týkající se informovanosti o nabídce týkající se vzdělávání mimořádně nadaných žáků, analyzoval základní dokumenty naší kurikulární reformy z hlediska této problematiky a prozkoumal školní vzdělávací program vybrané školy. Práci doprovázejí výsledky konzultací na významných pracovištích státní správy, která gestoruji naši školskou reformu. Některé z citovaných pracovníků znám a konstatuji, že diplomant musel vyvinout intenzivní úsilí a nesmírnou trpělivost k tomu, aby k nim pronikl. V poslední části uvádí diplomant návrhy na pozitivní změny tak, jak mu vyplynuly ze shromážděných informací a analýz. Je třeba konstatovat, že ve smyslu sběru informací má práce velmi široký záběr. Snaha dopátrat se toho, jak naše společnost zachází s talenty pro matematiku, není vůbec jednoduchá a znovu oceňuji diplomantovo úsilí.

První zjištění (potvrzující i mé zkušenosti z provozu běžné základní školy) je, že „nadaným dětem se chce věnovat každý z oslovených učitelů, ale jen 0-5% opravdu může“ (6₃). RVP a vzniklé ŠVP změnu patrně nepřinesou, protože nepřinášejí žádnou podstatnou změnu – s tím můžeme také souhlasit.

RVP ZV sice v obecné poloze podporuje práci s talenty, ale realita ve školách například v souvislosti s IVP je jiná (12₃).

Souhlasím s diplomantem, že pilotní ověřování RVP ZV mělo proběhnout i na nižších ročnících víceletých gymnázií, pravda je ovšem taková, že tento typ školy neshromažďuje žáky s evidentně vyššími dispozicemi pro studium (tedy i pravděpodobně nadanější). Víme, že selekce na tyto školy má především sociální pozadí (60%).

Líbí se mi, že diplomant nalézá v základních dokumentech naší kurikulární reformy formulace, jež se z hlediska realizace jeví jako prázdné floskule („Je zapotřebí připravit učitele pro práci s nadanými žáky...Bílá kniha, 15₈). V dalším textu je podrobně popsána anabáze diplomanta po všech institucích,

kteře by se prací s talenty u nás měly zabývat. Výsledky tohoto zkoumání jsou spíše tristní, existují jenom skupinky nadšenců, které ale nedisponují potřebnými finančními prostředky. Státní správa řeší problematiku jen na verbální úrovni. Nejasné jsou i základní otázky související s dilematem segregace nebo integrace nadaných žáků.

Pokud jde o konkrétní zkušenosti, musím říci, že víc jsem očekával od kapitoly zabývající se sondováním zkušeností na brněnském G (třída kpt. Jaroše). Stejně tak je škoda, že se nepodařilo navštívit bratislavský projekt dr. Laznibatové. Není jasné, do jaké míry jde o popis reality nebo o proklamace.

V poměrně rozsáhlé závěrečné kapitole navrhuje diplomant (na základě zjištěných poznatků) opatření pro zkvalitnění práce s talenty pro matematiku. Jsou to návrhy dobré a dobře míněné, je ale zřejmé, že základním předpokladem jsou finance a připravení učitelé. Naše společnost má ale v současné době patrně jiné starosti. Oceňuji to, že se diplomant pustil na horkou půdu a nebál se hledat a identifikovat rozdíly mezi krásnými tezemi kurikulárních dokumentů a syrovou realitou české školy. Zdá se připomínka k probíhající kurikulární reformě bude stále přibývat.

Přes uvedené připomínky musím konstatovat, že diplomant odvedl velký kus práce, a to na úseku didaktiky matematiky i školské praxe, kde je to zapotřebí. Analýza dokumentů doplněná shromážděnými informacemi je poučná. Domnívám se, že práce splňuje kritéria kladená na diplomovou práci. Diplomant prokázal v široké míře schopnosti nezbytné pro odbornou práci v didaktice matematiky. Dokáže využít studia odborné literatury ke kvalifikované analýze dané problematiky a shromažďovat informace s využitím svých dobrých schopností komunikovat s odborníky. Doporučuji, aby práce byla uznána za diplomovou práci. Navrhuji klasifikaci **v ý b o r n ě**.

V Praze, dne 10. 5. 2007

RNDr. Václav Sýkora, CSc.

Drobné připomínky:

4⁷: Překlepy by nemusely být už v obsahu.

8: Definice nadání není podstatná pro vlastní záměr práce a ani bych se do ní nepouštěl. Stejně povede k „vícefaktorovému“ modelu.

72³: Za zvláštní výzkum by stála analýza fenoménu, proč diplomant není schopen (několikrát) napsat správně slovo „autoevaluace“, když už odmítá české sebehodnocení. Zřejmě pro to nemá nadání.